

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ»

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
Εβδομαδιαία έκδοση Του Ιερού Ναού
Αγίων Αποστόλων Πέτρου & Παύλου Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και Πατριάρχου Γρηγορίου Ε'
Τηλ. 2108027738, E-mail: agioi.apostoloi@gmail.com
www.agioiapistoloi.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2021. ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ

*Κύρου και Ιωάννου των αναρτύρων, των εν Κορίνθω εξ μαρτύρων,
Ηλία νεομάρτυρος του εν Καλαμάτα, Αρσενίου οσίου του εν Πάρω.*

Έτος 14^ο Τεύχος 593

Η υπέρβαση της κοινωνικής αξιοπρέπειας

(Ιωάννη Καραβιδόπουλου, Ομοτίμου Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

Τα φαινόμενα πολλές φορές απατούν και δεν αντιστοιχούν στην πραγματικότητα. Τα κριτήρια που χρησιμοποιούν συνήθως οι άνθρωποι για να διακρίνουν τους συνανθρώπους τους σε καλούς και σε κακούς, σε ευσεβείς και σε αμαρτωλούς, είναι εξωτερικά κι έχουν σχέση με τις εκδηλώσεις και πράξεις που φαίνονται. Συνήθως μάλιστα οι ευσεβείς ενασμενίζουν στο να κατακρίνουν και να κατακεραυνώνουν τους αμαρτωλούς, να περιγράφουν τις μελλοντικές τιμωρίες που ο Θεός ετοίμασε γι' αυτούς. Τα εσώτερα βάθη όμως της καρδιάς γνωρίζει μόνο ο Θεός. Μπορεί οι άνθρωποι, ιδίως οι καλοί και ευσεβείς, να καταδικάζουν κάποιον σαν αμαρτωλό αλλά μέσα στην ψυχή αυτού να συντελείται μια αδιόρατη αλλαγή, μια πάλη που τον οδηγεί στην υπερνίκηση του κακού εαυτού του.

Ένας τέτοιος άνθρωπος, αμαρτωλός και κακός κατά την κρίση των πολλών, αλλά που μέσα του συντελέσθηκε μια βαθιά τομή, είναι ο Ζακχαίος του σημερινού ευαγγελικού αναγνώσματος, το οποίο σε μετάφραση είναι το εξής: «Ο Ιη-

σούς μπήκε στην Ιεριχώ και περνούσε μέσα από την πόλη. Εκεί υπήρχε κάποιος, που το όνομά του ήταν Ζακχαίος. Ήταν αρχιτελώνης και πλούσιος. Αυτός προσπαθούσε να δει ποιος είναι ο Ιησούς· δεν μπορούσε όμως εξαιτίας του πλήθους και γιατί ήταν μικρόσωμος. Έτρεξε λοιπόν μπροστά πριν από το πλήθος κι ανέβηκε σε μια συκομουριά για να τον δει, γιατί θα περνούσε από εκεί. Όταν έφτασε ο Ιησούς στο σημείο εκείνο, κοίταξε προς τα πάνω, τον είδε και του είπε: «Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, γιατί σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου». Εκείνος κατέβηκε γρήγορα και τον υποδέχτηκε με χαρά. Όλοι όσοι τα είδαν αυτά διαμαρτύρονταν κι έλεγαν ότι πήγε να μείνει στο σπίτι ενός αμαρτωλού. Τότε σηκώθηκε ο Ζακχαίος και είπε στον Κύριο: «Κύριε, υπόσχομαι να δώσω τα μισά από τα υπάρχοντά μου στους φτωχούς και ν' ανταποδώσω στο τετραπλάσιο όσα έχω πάρει με απάτη». Ο Ιησούς, απευθυνόμενος σ' αυτόν, είπε: «Σήμερα αυτή η οικογένεια σώθηκε· γιατί κι αυτός ο τελώνης είναι απόγονος του Αβραάμ. Ο Υιός του Ανθρώπου ήρθε για ν' αναζητήσει και να σώσει αυτούς που έχουν χάσει το δρόμο τους» (Λουκ. 19, 1-10)

Ο Ζακχαίος ήταν αρχιτελώνης και πλούσιος· πράγμα που σημαίνει ότι είχε νοικιάσει τους φόρους και δασμούς της περιοχής, από την οποία κέρδιζε πολλά χρήματα απομυζώντας τον λαό, δεδομένου ότι δεν ήταν καθορισμένο με νόμο το ύψος των φόρων. Για να λάβει λοιπόν το ρωμαϊκό κράτος το μεγάλο ποσό που συνήθως απαιτούσε, για να ικανοποιηθούν όλοι οι τελώνες και φυσικά πολύ περισσότερο ο αρχιτελώνης, έπρεπε σε τελευταία ανάλυση ο κάθε άνθρωπος να μοιρασθεί το εισόδημά του με τους τελώνες, οι όποιοι συνήθως ήταν άδικοι, άρπαγες και σκληροί. Να γιατί στη συνείδηση των κατοίκων της Παλαιστίνης οι λέξεις αμαρτωλός και τελώνης ήταν τελικά συνώνυμες.

Όστόσο, στα αυτιά του Ζακχαίου – που κατ' αντίθεση προς το επάγγελμά του το όνομά του σημαίνει: καθαρός, δίκαιος – είχε φτάσει το κήρυγμα του Ιησού περί μετανοίας και βασιλείας του Θεού. Έτσι, όταν ο γνωστός πλέον σε όλους διδάσκαλος βρισκόταν στην Ιεριχώ και επρόκειτο να περάσει από τον κεντρικό δρόμο της, σπεύδει ο Ζακχαίος ανάμεσα στο πλήθος για να τον δει. Η επιθυμία του αυτή είναι ήδη πολύ εύγλωττη. Ένας αδιόρθωτα κακός άνθρωπος ποτέ δεν έρχεται προς το φως αποφεύγοντας έτσι τον έλεγχο· ο Ζακχαίος «προσπαθούσε να δει ποιος είναι ο Ιησούς» και μη μπορώντας να ικανοποιήσει την επιθυμία του, γιατί ήταν βραχύσωμος και είχε ήδη συγκεντρωθεί πολύς κόσμος, σκαρφαλώνει σ' ένα δένδρο, ώστε από εκεί να βλέπει καλύτερα, καταπατώντας έτσι κάθε εμπόδιο που θα έθετε η κοινωνική του αξιοπρέπεια. Πρόκειται απλώς για μια ανθρώπινη περιέργεια; Όχι. Διότι η συνέχεια της διηγήσεως δεν μας επιτρέπει να δεχτούμε κάτι τέτοιο.

Ο Ιησούς σταματά μπροστά στον αρχιτελώνη και του απευθύνει τον λόγο: «Ζακχαίε, κατέβα γρήγορα, γιατί σήμερα πρέπει να μείνω στο σπίτι σου». Η αντίδρασή του υπήρξε άμεση: «έσπευσε να κατεβεί και τον υποδέχτηκε με χα-

ρά». Η αρχική επιθυμία του Ζακχαίου μεταβάλλεται τώρα σε χαρά για τη συνάντηση με τον Ιησού. Και σε λίγο η χαρά αυτή εκδηλώνεται όχι με λόγια αλλά με μιά έμπρακτη μετάνοια: «Κύριε, υπόσχομαι να δώσω τα μισά από τα υπάρχοντά μου στους φτωχούς και ν' ανταποδώσω στο τετραπλάσιο όσα έχω πάρει με απάτη».

Το μέτρο της αληθινής μετάνοιας φαίνεται από το πόσο είναι πρόθυμος ο άνθρωπος να αποχωριστεί από αυτά που τον κρατούν σφιχτά στη γη, είτε αυτά είναι χρήματα, είτε είναι δύναμη και εξουσία, είτε είναι κάποια σχέση και γνωριμία. Μόνο όποιος βρει κάτι καλύτερο απ' όλα αυτά, συνειδητοποιεί τη σχετικότητα τους και τα αποχωρίζεται. Ο Ζακχαίος βρήκε τον Χριστό και τη σωτηρία που εκείνος προσφέρει. Τη στιγμή που όλος ο κόσμος δυσανασχετεί για το γεγονός ότι ο Χριστός δέχτηκε να μπει στο σπίτι ενός αμαρτωλού αρχιτελώνη, ακριβώς αυτή τη στιγμή ένας άνθρωπος αρνείται τον προηγούμενο εαυτό του, μετανοεί και αρχίζει κανούργια ζωή. Για τους πολλούς αυτό υπήρξε αφορμή σκανδάλου, κριτικής, σχολίων, δυσανασχετήσεως. Παρά τα σχόλια και την κατακραυγή, η χάρη του Θεού άγγισε βαθιά τον μετανιωμένο αμαρτωλό. Με άλλα λόγια τα φαινόμενα δεν αντιστοιχούν πάντοτε στην πραγματικότητα.

Πριν από μερικές Κυριακές η Εκκλησία μας πρόβαλε το κήρυγμα του Ιησού για τη μετάνοια, σήμερα – εν όψει μάλιστα και του γεγονότος ότι πλησιάζει η περίοδος του Τριωδίου – μας προβάλλει ένα παράδειγμα έμπρακτης μετάνοιας, θέλοντας να υπογραμμίσει ότι η σωστή πίστη μας, η ορθοδοξία μας, τότε μόνο είναι πειστική και αληθινή, όταν συνοδεύεται και από τη σωστή πράξη.

Υπαπαντή του Χριστού

«Και σοῦ δε αὐτῆς την ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία»

(Απὸ τὸ βιβλίο «Δωδεκάορτο. Εἰσαγωγή στὴν ὀρθόδοξη Χριστολογία»

Ἱεροθέου, Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου)

Προφανῶς ἡ προφητεία αὐτὴ ἀναφέρεται στὸν πόνο καὶ τὴν θλίψη τῆς Θεοτόκου, ὅταν θὰ ἔβλεπε τὸν Υἱὸ τῆς πάνω στὸν Σταυρὸ, ποὺ εἶναι ταυτόχρονα Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, νὰ πάσχη καὶ νὰ ὑποφέρῃ. Ἡ Παναγία δὲν ὑπέφερε, οὔτε πόνεσε κατὰ τὴν γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ἀκριβῶς γιατί τὸν συνέλαβε ἀσπόρως καὶ τὸν γέννησε ἀφθόρως. Ἔπρεπε, λοιπόν, νὰ πονέσῃ πολὺ κατὰ τὸν καιρὸ τῆς ἐξόδου.

Ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ ρομφαία, ποὺ θὰ διέλθῃ τὴν ψυχὴ τῆς Θεοτόκου κατὰ τὸν σταυρικὸ θάνατο τοῦ

Χριστοῦ, θὰ ἀποκαλύψῃ τοὺς διαλογισμοὺς πολλῶν ἀνθρώπων, ποὺ βρίσκονταν κεκρυμένοι στὴν καρδιά τους. Αὐτοὶ ἀμφιβάλλουν ἂν εἶναι γνήσια καὶ ἀληθινὴ μητέρα. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸν πόνο ποὺ αἰσθάνθηκε καταλαβαίνουν ὅτι πρόκειται γιὰ τὴν φυσικὴ του μητέρα.

Αὐτὸ μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν περίπτωση τῶν δύο γυναικῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ποὺ διεκδικοῦσαν ἓνα βρέφος καὶ παρουσιάσθηκαν στὸν Σολομῶντα γιὰ νὰ τοὺς λύσῃ τὴν διὰ-φορᾶ. Ὁ Σολομῶν ζήτησε μαχαίρι γιὰ νὰ τὸ τεμαχίσῃ καὶ νὰ δώσῃ ἀπὸ ἓνα μέρος σὲ κάθε μία γυναίκα. Τότε ἡ μία ζήτησε νὰ μὴ τὸ σφάξῃ, ἀλλὰ νὰ τὸ δώσῃ ὀλόκληρο στὴν ἄλλη. Καὶ ἡ ἄλλη ζήτησε νὰ τὸ σφάξῃ, ὥστε νὰ μὴ τὸ πάρῃ καμμιά ἀπὸ αὐτές. Ὁ βασιλεὺς ἔδωσε τὸ παιδί σὲ αὐτὴν ποὺ προτίμησε νὰ ζήσῃ τὸ παιδί, ἔστω κι ἂν τὸ πάρῃ ἡ ἄλλη γυναίκα. Αὐτὸ ἦταν δεῖγμα ὅτι ἦταν ἡ φυσικὴ του μητέρα. (Γ' Βασιλ. γ' 16-28).

Ἔτσι καὶ ὁ πόνος τῆς Παναγίας στὸν Σταυρὸ ἔδειξε ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ μητέρα, ὅτι ἀπὸ αὐτὴν ὁ Κύριος παρέλαβε τὴν σάρκα. Γιατί, ἀφοῦ ἡ Παναγία εἶναι ἡ πραγματικὴ μητέρα, σημαίνει ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς ἔχει πραγματικὸ σῶμα καὶ δὲν εἶναι ἄνθρωπος κατὰ φαντασία.

Ὁ Μ. Ἀθανάσιος λέγει ὅτι ἡ φράση «ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοὶ» σημαίνει ὅτι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, τὸ Πάθος Του, θὰ ἀποκαλύψῃ ὅλες τὶς ἐσωτερικὲς διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ ὁ Πέτρος ἀπὸ θερμὸς καὶ ζηλωτὴς, θὰ τὸν ἀρνηθῇ, οἱ Μαθητὲς θὰ τὸν ἐγκαταλείψουν, ὁ Πιλάτος θὰ μεταμεληθῇ μὲ τὴν νίψῃ τῶν χεριῶν, ἡ γυναίκα του θὰ πιστεύσῃ μὲ τὸ νυκτερινὸ ὄνειρο, ὁ ἑκατόνταρχος θὰ ὁμολογήσῃ ἀπὸ τὰ σημεῖα, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὰ τῆς κηδείας, ὁ Ἰούδας θὰ πνιγῇ, οἱ Ἰουδαῖοι θὰ δώσουν ἀργύρια στοὺς φρουροὺς γιὰ νὰ ἀποκρύψουν τὴν Ἀνάσταση. Καί, πραγματικά, «μάχη τις ἔσται καὶ στάσις λογισμῶν τε καὶ διαλογισμῶν ἐναντίων».

Ἡ προφητεία αὐτὴ δὲν ἀναφέρεται μόνο στὴν σάρκωση καὶ τὴν σταύρωση, ἀλλὰ καὶ στὴν ὅλη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι τὸ πραγματικὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλοι σώζονται παραμένοντας στὴν Ἐκκλησία καὶ ἄλλοι καταδικάζονται, ἀρνούμενοι τὸ σωτηριῶδες ἔργο της. Ἐπίσης, ἐπειδὴ μὲ τὸ Βάπτισμα δεχθήκαμε τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν καρδιά καὶ δὲν φεύγει ποτέ, ἀλλὰ ἀπλῶς μὲ τὰ πάθη καλύπτεται, γι' αὐτὸ ὅταν ἀμαρτάνουμε, πίπτουμε, καὶ ὅταν ἀγωνιζόμαστε καὶ μετανοοῦμε, ἀνασταινόμεστε.

Ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι «εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν» καὶ στὴν ἄλλη ζωὴ, ἀφοῦ ὅλοι θὰ δοῦν τὸν Χριστό, ἀλλὰ γιὰ ἄλλους θὰ εἶναι Παράδεισος καὶ γιὰ ἄλλους Κόλαση. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ τελευταῖο δείχνει ὅτι ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς μία ἑορτὴ ποὺ ἀναφέρεται ἀπλῶς στὸν Δεσπότη Χριστὸ καὶ ὑποδηλώνει ἓναν ἀπὸ τοὺς σταθμοὺς τῆς θείας Οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ μία ἑορτὴ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ζῆ μὲ τὸν Χριστό.